Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19688

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i (Skin Cancer and Sun Knowledge Scale - SCSKS), bireylerin cilt kanseri riskleri, önlenmesi ve güne?ten korunma yöntemleri hakk?ndaki bilgi düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?, 2016 y?l?nda Haney ve arkada?lar? taraf?ndan hem?irelik ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu psikometrik test, özellikle sa?l?k profesyonelleri aday? olan popülasyonlar?n güne? sa?l??? bilincini de?erlendirmek ve e?itim ihtiyaçlar?n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, toplam 25 maddeden olu?maktad?r ve bilgi eksikliklerini saptamada etkili bir ölçüt sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Deri Kanseri, Güne? Bilgisi, Güne?ten Korunma, Sa?l?k E?itimi, Deri Kanseri Bilinci, Hem?irelik Ö?rencileri, Psikometrik Test.

Yazarlar

Meryem Öztürk Haney, Zeliha Bahar, Ay?egül Be?er, Gülbin Arkan, Burcu Cengiz.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, kat?l?mc?lar?n deri kanserinin etiyolojisi, risk faktörleri, erken te?his yöntemleri ve do?ru güne?ten korunma uygulamalar? hakk?ndaki mevcut bilgi düzeylerini objektif olarak saptamakt?r. Orijinal ölçek, bu alandaki e?itim programlar?n?n etkinli?ini ölçmek ve halk sa?l??? giri?imlerini yönlendirmek için tasarlanm??t?r. Türkçe uyarlama çal??mas? ise, Türk kültürüne ve sa?l?k sistemine uygun olarak bu bilgileri güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmeyi hedeflemi?tir.

Özellikle hem?irelik ö?rencileri gibi gelece?in sa?l?k profesyonelleri üzerinde yap?lan çal??malar, bu ki?ilerin hastalar?na do?ru bilgiyi aktarma ve risk azaltma davran??lar?n? te?vik etme yeteneklerini geli?tirmeye yard?mc? olmaktad?r. Bu ölçek, bilgi düzeyindeki bo?luklar? belirleyerek hedefe yönelik e?itim stratejilerinin geli?tirilmesine olanak tan?r.

Yap?

Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i, bili?sel bir yap?y?, yani spesifik bir sa?l?k konusu hakk?ndaki bilgi birikimini ölçmektedir. Yap?sal olarak, ölçek genellikle iki ana boyutta bilgi toplamaktad?r:

Deri Kanseri Bilgisi: Malign melanom ve di?er cilt kanseri türlerinin nedenleri, belirtileri, risk faktörleri (UV radyasyonu, genetik yatk?nl?k, cilt tipi) ve erken te?his yöntemleri.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Güne?ten Korunma Bilgisi: Güne? kremi kullan?m? (SPF de?erleri, uygulama s?kl???), gölgede kalma, ?apka ve koruyucu giysi kullan?m? gibi davran??sal koruyucu önlemlerin etkinli?i ve zamanlamas?.

Ölçekteki maddeler, do?ru ya da yanl?? olarak puanlanabilen bilgiye dayal? sorulardan olu?ur ve kat?l?mc?n?n konu hakk?ndaki bilimsel gerçeklere ne kadar hakim oldu?unu gösterir. Bu bilgi, bireylerin risk alg?s?n? ve dolay?s?yla koruyucu davran??lar?n? da etkilemektedir.

Geçerlik

Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel olarak Türk popülasyonuna uygunlu?unu test etmi?tir. Haney ve arkada?lar? (2016), ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek üzere faktör analizleri uygulam??t?r.

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin konu alan?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ile de?erlendirilmi?tir.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyip desteklemedi?ini anlamak için faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n korundu?unu göstermi?tir.

Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in Türkiye'deki sa?l?k e?itimi ba?lam?nda deri kanseri ve güne? bilgisi düzeyini ölçmek için uygun ve geçerli bir araç oldu?unu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleri ile tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini göstermektedir. 2016 y?l?ndaki psikometrik çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l??? de?erlendirilmi?tir.

?ç tutarl?l?k analizi, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak rapor edilir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Çal??mada elde edilen katsay?lar?n, ölçe?in hem?irelik ö?rencilerinde güvenilir bir bilgi ölçümü sa?lad???n? destekledi?i varsay?lmaktad?r. Ölçek, bilgi düzeyindeki de?i?imi ölçmek için yeterli güvenirlik düzeyine sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?nda, orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n korunup korunmad???n? incelemek amac?yla Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA ve/veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, 25 maddenin kaç alt boyutta topland???n? ve bu boyutlar?n teorik olarak beklenen bilgi alanlar?n? temsil edip etmedi?ini

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirlemi?tir.

Faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçe?in sadece genel bir bilgi puan? vermekle kalmay?p, ayn? zamanda kat?l?mc?lar?n Deri Kanseri Etiyolojisi ve Güne? Korunma Uygulamalar? gibi spesifik alanlardaki bilgi düzeylerini de ayr? ayr? de?erlendirmeye imkan tan?d???n? gösterir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal olarak sa?lam oldu?unu ve Türk popülasyonunda da geçerli bir ?ekilde kullan?labilece?ini ortaya koymu?tur.

Araç

Test Türü: Bilgi Ölçe?i (Knowledge Scale) / **Uyarlama**

Format: 25 maddeden olu?an bilgiye dayal? maddeler (Genellikle Do?ru/Yanl?? veya Çoktan Seçmeli format?nda uygulan?r, ancak derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sa?l?k Alan? Ö?rencileri (Özellikle **Hem?irelik Ö?rencileri**)

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri (Genç Yeti?kinler, 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: SCSKS'nin Türkçe versiyonu, mesleki e?itimlerinin bir parças? olarak sa?l?k bilgisine sahip olmas? beklenen hem?irelik ö?rencileri üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bilgi düzeyini ölçmeye yönelik nesnel maddelerden olu?ur. Maddeler puanlan?r ve toplam puan, bireyin deri kanseri ve güne? sa?l??? hakk?ndaki genel bilgi düzeyini yans?t?r.

Anahtar Kelimeler

Güne? Sa?l???, UV Radyasyon, Melanom, Erken Te?his, Güvenirlik, Alfa Katsay?s?, Hem?irelik E?itimi, Halk Sa?l???.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: meryem.ozturk@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Meryem Öztürk Haney)

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, ?zmir, Türkiye (2016 yay?n?na göre).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal kayna?? ve uyarlama çal??mas? uluslararas? hakemli bir dergide (Journal of Cancer Education) yay?mlanm??t?r. Ölçe?i ticari olmayan akademik amaçlarla kullanmak için sorumlu yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in Türkçe uyarlama ve psikometrik test y?l? **2016**'d?r.

Makalenin tam metnine eri?im için Springer ba?lant?s? mevcuttur: link.springer.com.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: deri-kanseri-ve-gunes-bilgi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Haney M. Ö., Bahar, Z., Be?er, A., Arkan. G., & Cengiz, B. (2016). Psychometric Testing of the Turkish Version of the Skin Cancer and Sun Knowledge Scale in Nursing Students. *Journal of Cancer Education*. DOI: 10.1007/s13187-016-1041-2.

Orijinal ölçe?in geli?tiricisine ait yay?nlar (Türkçe uyarlama makalesinde belirtilen orijinal referanslar).

Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ancak ölçek toplam 25 maddeden olu?maktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için sorumlu yazar Meryem Öztürk Haney ile ileti?ime geçilmesi veya 2016 tarihli referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM